

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Hotspots van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2014 -

Versie 1.0.
Datum 18-11-2020.
Status vastgesteld.

Vastgesteld in het strategisch informatieoverleg (SIO) op 17-11-2020.

Toelichting

Inleiding

Op grond van artikel 5, lid 1, sub e, van het Archiefbesluit 1995 kunnen in bijzondere gevallen archiefstukken die in een selectielijst zijn gewaardeerd als te vernietigen alsnog worden gewaardeerd als te bewaren. Eén mogelijk instrument is de periodieke hotspotmonitor, zoals deze door de handreiking *Belangen in Balans (versie 1.0)* (BiB) van het Nationaal Archief wordt omschreven.

Hotspots: definitie en criteria

Een hotspot is een gebeurtenis of kwestie die zorgt voor een opvallende of intensieve interactie tussen overheid en burgers en/of burgers onderling. Het gaat dus om zaken die veel maatschappelijke beroering veroorzaken. Een hotspot voldoet aan één of meer van de volgende criteria:

- Er is sprake van een (schokkende) gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen die voor veel maatschappelijke beroering zorgt en waarvoor uitzonderlijk veel aandacht bestaat in de media. Bijvoorbeeld: de schietpartij in een winkelcentrum in Alphen aan den Rijn (2011); de vuurwerkramp in Enschede (2000); het neerstorten van vlucht MH17 (2014); het uitbreken van de vogelgriep (2014).
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt, het debat over de kwestie maakt veel emoties los. Bijvoorbeeld: de discussie over Zwarte Piet (2013 e.v.).
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de Nederlandse overheid. Bijvoorbeeld: de Schipholbrand (2005).
- Er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van de minister of het Kabinet ernstig is bedreigd. Bijvoorbeeld: de fraude met toeslagen door Bulgaren (2013); de nationalisatie van ABN AMRO (2008).

Hotspotmonitor: instrument voor identificatie van hotspots

De hotspotmonitor is gericht op het identificeren van gebeurtenissen en kwesties in de samenleving die grote invloed hebben uitgeoefend op de activiteiten van de organisatie.

Het doel van de periodieke hotspotmonitor is om er voor te zorgen dat de archiefbescheiden die betrekking hebben op deze hotspots worden aangewezen voor blijvende bewaring.

De gehanteerde criteria en procedure zijn beschreven en vastgelegd in onderdeel 3.4 van de selectielijst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2019.

Verhouding tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De AVG gaat uit van het principe van doelbinding: persoonsgegevens mogen enkel verwerkt worden voor uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en niet zomaar voor andere doeleinden. De AVG maakt daarbij een onderscheid tussen gewone persoonsgegevens, bijzondere persoonsgegevens en strafrechtelijke gegevens. Meer informatie hierover is te vinden op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl>.

Voor blijvend te bewaren gegevens geldt ook de 'archivering in het algemeen belang'. Archivering in het algemeen belang is in de AVG beperkt tot overheidsinstanties of openbare of particuliere organen die wettelijk verplicht zijn om archiefbescheiden te beheren. Het uitgangspunt is dat archiefvormers 'archivering in het algemeen belang' al toepassen tijdens het verzamelen van persoonsgegevens en dus niet alleen ná overbrenging naar een archiefbewaarplaats. In het kader van 'archivering in het algemeen belang' is het permanent bewaren van persoonsgegevens verenigbaar met de oorspronkelijke rechtmatige doeleinden waarvoor ze zijn verzameld. De

belangenafweging en motivatie tot het permanent bewaren moet zijn neerslag vinden in de selectielijst, waarover, desgevraagd, verantwoording moet kunnen worden afgelegd.

De huidige, in 2019 vastgestelde, selectielijst houdt nog geen rekening met alle aspecten van de in mei 2018 in werking getreden AVG. BZK heeft evenwel het voornemen om bij een herziening van deze selectielijst ook de AVG mee te nemen. De hotspotlijst bouwt voort op de selectielijst en dient dus enkel de (eventuele) gewijzigde waardering te verantwoorden, zonder alle (in de toekomst toegevoegde) informatie uit de selectielijst te hernemen.

Disclaimer

De reikwijdte van deze hotspotlijst betreft alle onderdelen die onder het zorgdragerschap van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vallen, met uitzondering van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). Deze dienst zal in navolging op de eigen selectielijst ook een eigen hotspotlijst opstellen.

Na vaststelling van de hotspotlijst zal bepaald worden welke archiefbescheiden uitgezonderd worden van vernietiging. Mogelijk zijn archiefbescheiden al vóór vaststelling van een hotspotlijst vernietigd volgens de geldende selectielijst. Het is ook mogelijk dat archiefbescheiden met betrekking tot een hotspot niet uitgezonderd worden van vernietiging omdat deze niet van belang zijn voor de reconstructie van de hotspot.

Hotspots ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Uniek nummer	1
Hotspot	Vliegtuigramp MH17
Datering	17 juli 2014 – 31 december 2019
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☒
	Debat functioneren overheid ☐
	Positie minister/kabinet ☐
Nadere omschrijving	<p>Op 17 juli 2014 stortte een Boeing 777 van Malaysia Airlines met vluchtnummer MH17 neer in Oost-Oekraïne nadat het toestel geraakt was door een luchtdoelraket. Aan boord waren 298 mensen: 283 passagiers en 15 bemanningsleden. 193 inzittenden bezaten de Nederlandse nationaliteit. Niemand overleefde de ramp. Het neerhalen van vlucht MH17 heeft de hele Nederlandse samenleving geraakt. De vliegcrash heeft zowel maatschappelijke beroering als media-aandacht opgeleverd. Emoties zijn met name te zien bij de nabestaanden, maar ook binnen de ruimere Nederlandse samenleving.</p> <p>In 2016 heeft de Tweede Kamer de regering verzocht om met betrekking tot de MH17 vliegcrash een archief op te laten zetten. Het doel daarvan is om al het beschikbare MH17-materiaal zorgvuldig te bewaren, te beheren en toegankelijk te maken en te houden. Dit verzoek is vastgelegd in de motie Omtzigt. Hieraan ligt de overweging ten grondslag dat het enerzijds voor nabestaanden, pers, politiek en samenleving en anderzijds voor de betrokken organisaties, waaronder Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties belangrijk is dat alle informatie over de crash en de nasleep daarvan goed en zorgvuldig wordt bewaard en beheerd. Deze hotspot is niet specifiek voor BZK, alle betrokken organisaties benoemen deze gebeurtenis als hotspot.</p> <p>In 2019 is door BZK getoetst of het informatieoverzicht dat in mei 2017 in het kader van de motie Omtzigt is opgesteld aangevuld diende te worden met nieuwe informatie. Uit deze toets kwam naar voren dat BZK geen taken meer uitvoerde met betrekking tot MH17 en dat er daardoor ook geen archiefvorming meer plaatsvond. Er is echter geen exacte einddatum aan te geven, vandaar dat is gekozen voor de symbolische einddatum van 31 december 2019.</p>

<p>Rol organisatie</p>	<p>BZK is verantwoordelijk geweest voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coördinatie registratie van de overledenen en het vervallen verklaren van Nederlandse paspoorten van slachtoffers; - Verlenen van bedrijfsgeneeskundige dienstverlening aan de medewerkers van de ministeries die in het binnen- en buitenland direct of indirect betrokken zijn geweest bij de gevolgen van het MH17-incident; - Ondersteuning bij het organiseren van de nationale herdenkingsbijeenkomst op 10 november 2014; - Uitvoeren van infrastructurele aanpassingen aan Defensievastgoed.
<p>Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties</p>	<p>Bij deze hotspot zijn veel rijksorganisaties betrokken geweest. Zie voor een volledig overzicht het Informatieoverzicht MH17 op de site van het Nationaal Archief: https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/zoekhulpen/informatieoverzicht-neerhalen-vlucht-mh17#collapse-9157</p>

Uniek nummer	2
Hotspot	Corona / COVID-19 / SARS-CoV-2
Datering	1 maart 2020 – heden
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☒
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☐
Nadere omschrijving	<p>Op 11 maart 2020 heeft de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie de uitbraak van het nieuwe Coronavirus (ook wel COVID-19 of SARS-CoV-2 genoemd) officieel uitgeroepen tot een pandemie. Ook in Nederland zien we veel maatschappelijke beroering en uitzonderlijk veel aandacht voor dit onderwerp in de media. De Nederlandse Rijksoverheid voert een regierol en werkt samen met allerlei organisaties om besmettingen te voorkomen en de gevolgen van het nieuwe virus te beperken.</p> <p>Ten gevolge van de uitbraak van het COVID-19 virus in Nederland zijn door het kabinet diep ingrijpende maatregelen genomen. Dit betroffen ook maatregelen op de beleidsterreinen van BZK (bijvoorbeeld democratie en bestuur, Caribisch deel van het Koninkrijk, bouwen en wonen).</p> <p>De maatregelen hebben geleid tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veel media-aandacht: de persconferenties van Rutte en de Jonge waren de best bekeken programma's ooit; • Veel discussie en protest over de 1,5-meter-samenleving, de effecten op de economie, de effecten voor kwetsbare personen, het dringend advies voor mondkapjes, potentiële huissluitingen enzovoort; • Een langzaam intensiverend debat over het functioneren van het kabinet en de overheid in deze crisis. Onder andere over de controlerol van het parlement en de bevoegdheden van de burgemeesters in relatie tot de noodverordeningen. <p>BZK raakt begin maart betrokken bij de pandemie. FMHaaglanden, één van de Shared Service Organisaties van BZK, houdt vanaf de eerste besmettingen in Nederland de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en bericht op 3 maart voor de eerste keer over de extra maatregelen die getroffen worden om verspreiding van het virus in de rijkspanden tegen te gaan. Op 12 maart wordt binnen BZK de departementale crisisstructuur ingericht.</p> <p>De hotspot omvat verder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de fase van verdergaande maatregelen die erop gericht zijn de gevolgen van de crisis zoveel mogelijk in te perken, waaronder de intelligente lockdown in Nederland met een grote impact op het maatschappelijk leven en de zorg voor de Caribische delen van het Koninkrijk; • het afschalen van de crisisorganisatie; • de heropleving van het virus en de daarop volgende gedeeltelijke lockdown; • de nasleep van de coronacrisis. Bij de nasleep zijn de volgende aspecten inbegrepen: de langetermijngevolgen en -maatregelen (1,5-meter-samenleving) wanneer dit leidt tot maatschappelijk

	ingrijpende effecten.
Rol organisatie	<p>De rol van BZK in deze crisis behelst onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorbereiden van corona-gerelateerde wetgeving (zoals tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming, tijdelijke wet maatregelen COVID-19, tijdelijke wet verkiezingen COVID-19); - treffen van corona-gerelateerde maatregelen op de beleidsterreinen van BZK (bijvoorbeeld in de bouw-, woon- en huursector, compensatiepakket medeoverheden); - coördinatie van de sociaal-economische en financiële gevolgen van de corona-crisis in de Caribische delen van het Koninkrijk der Nederlanden; inrichten noodhulp, medische hulp, voedselzekerheid, connectiviteit, financiële ondersteuning; - invulling van de rol Rijk als werkgever (zoals thuiswerken, welzijn medewerkers, voorbereiden op een veilige terugkeer naar de kantoorpanden, Loket Managementvragen Coronavirus).
Mogelijke andere betrokken (rijks)organisaties	<ul style="list-style-type: none"> - Rijksoverheid, in het bijzonder het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de crisisorganisatie o.l.v. de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV); - Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden (Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba); - Lagere overheden (gemeenten en provincies); - Veiligheidsregio's.